

3. Бобкова А. До питання господарського керівництва екологічним підприємством / А.Бобкова // Право України. – 2010. – №8. – С. 26-31.

4. Купалова Г.І. Екологічне підприємство як невід'ємна складова сталого розвитку України / Г.І. Купалова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2011. – №26. – С. 35-39.

УДК 346.27

Куницька А.В.,

студентка,

Національний університет ДПС України, м. Ірпінь

Науковий керівник: Мілімко Л.В., к.ю.н., доцент

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА КООПЕРАЦІЯ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Однією з найбільш гострих проблем в Україні на даному етапі її розвитку залишається відсутність кооперативного руху на селі, який сприяв би подальшому розвитку інфраструктури аграрного ринку, позитивно впливав на цінові коливання на продовольчому ринку, створював прозору мережу заготівлі та збуту сільськогосподарської продукції, виробленої дрібними сільськогосподарськими товаровиробниками – фізичними особами та особистими селянськими господарствами.

Питаннями становлення і розвитку сільськогосподарських кооперативних утворень в умовах ринкових перетворень в аграрному секторі економіки країни вже багато років займаються такі вчені-аграрники, як В. В. Зіновчук, М. Й. Малік, П. Т. Саблук, Л. В. Молдаван, О. М. Могильний, Ф. В. Горбонос, А. О. Пантелеймоненко, В. Б. Моссаковський та ін.

Метою нововведень є уникнення протиріч щодо статусу сільськогосподарських кооперативів. Зокрема, до останнього часу, в окремих нормах законів зазначалося, що сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи є неприбутковими організаціями, в той час як інші вказували на те, що вони здійснюють свою діяльність для отримання прибутку. Парламент вирішив внести ясність та чітко вказати – обслуговуючі кооперативи є неприбутковими організаціями.

Метою даного дослідження є аналіз змін, які відбулися в організаційно-правових та економічних засадах формування та діяльності сільськогосподарських кооперативів в Україні з урахуванням світової практики.

З 19 січня 2013 року набрав чинності Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про сільськогосподарську кооперацію", згідно якого викладено в новій редакції Закон України "Про сільськогосподарську кооперацію" (далі – Закон). Відповідно до п.5 ч.1 ст.1 Закону сільськогосподарський кооператив – юридична особа, утворена фізичними та/або юридичними особами, які є виробниками сільськогосподарської продукції, що добровільно об'єдналися на основі членства для провадження спільної господарської та іншої діяльності, пов'язаної з виробництвом, переробкою, зберіганням, збутом, продажем продукції рослинництва, тваринництва, лісівництва чи рибництва, постачанням засобів виробництва і матеріально-технічних ресурсів членам цього кооперативу, наданням їм послуг з метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування [1].

За цілями, завданнями і характером своєї діяльності сільськогосподарські кооперативи, як і раніше, поділяють на виробничі та обслуговуючі, які, у свою чергу, діляться на переробні, заготівельно-збутові, постачальницькі та ін.

Статті Закону, які характеризують обслуговуючі і виробничі кооперативи віднесено до окремих розділів, що покращує сприйняття документу й має зменшити плутанину між цими двома принципово різними формами кооперативів.

Визначається, що сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи здійснюють обслуговування своїх членів – виробників с/г продукції [2].

Членами сільськогосподарського виробничого кооперативу можуть бути фізичні особи, які виявили бажання об'єднатися для спільної виробничої діяльності на засадах обов'язкової трудової участі та внесли вступний внесок і пай у розмірах, визначених статутом кооперативу (ст.12 Закону) [1]. Законом визначено особливості господарської діяльності сільськогосподарського виробничого кооперативу та інші питання.

Членство в сільськогосподарському обслуговуючому кооперативі припиняється за умов, передбачених статтею 13 Закону України "Про кооперацію" [3], та у разі припинення участі в господарській діяльності сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу протягом двох років поспіль. Ст. 8 Закону встановлено правила внутрішньогосподарської діяльності сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу, які повинен розробити Мінагрополітики.

Ст. 16 Закону визначено, що у разі виходу, виключення з кооперативу чи ліквідації кооперативу фізична чи юридична особа, яка внесла свій майновий пай у кооператив у формі земельної ділянки, отримує свій майновий пай виключно у формі земельної ділянки, тобто в натурі (на місцевості) [1]. У разі ліквідації кооперативу майновий пай у формі земельної ділянки не може бути використаний для виплати заробітної плати працівникам, виконання зобов'язань перед бюджетом, банками та іншими кредиторами [4].

Ч. 1 ст. 9 Закону встановлено, що обслуговуючі кооперативи можуть надавати послуги лише своїм членам, не маючи на меті одержання прибутку, і є неприбутковими організаціями. Однією з ознак неприбутковості є надання послуг лише членам кооперативу (в чинній на сьогодні редакції закону дозволяється надавати послуги не членам в розмірі до 20% від загального обороту кооперативу). Водночас слід зазначити, що ст. 157 Податкового кодексу України (далі – ПК України) [5] і Положення про Реєстр неприбуткових установ і організацій [6], не передбачають існування таких неприбуткових організацій, як сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи, а тому питання про можливість їх оподаткування із застосуванням положень ст. 157 ПК України поки ще не визначено [7].

Примірний статут та Примірні правила внутрішньогосподарської діяльності сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів мають розроблятися Міністерством аграрної політики. Всі кооперативи зобов'язані протягом року привести свої статuti у відповідність із цим Законом. Хоча передбачено також, що до приведення статутів у відповідність до Закону, кооперативи мають керуватися діючими статутами лише у частині, що не суперечить цьому Закону. Тобто, як прийнято у нас, якась невеличка частина кооперативів внесе зміни до Статутів (обов'язково це зроблять обслуговуючі кооперативи, які бажатимуть отримати ознаку неприбутковості), але більшість це робитиме лише за крайньої необхідності, просто при виникненні спірних питань керуючись новою редакцією Закону [8].

Отже, одним із основних завдань є відродження сільських територій шляхом розвитку сільськогосподарської кооперації. Це може вирішити проблему зайнятості сільського населення. Для залучення селян до заснування сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів держава повинна створити для них вигідні умови. Зміни до законодавства дозволять звільнити сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи від не-

обґрунтованого податкового навантаження й створити умови для зменшення обсягу витрат і збільшення доходів їх членів. Держава стимулюватиме створення обслуговуючих та виробничих та кооперативів у сфері тваринництва, садівництва та ягідництва, закупівлі кормів, заготовки та первинної переробки, реалізації продукції. Існує потреба в створенні 12 176 кооперативів, у тому числі виробничих – майже 2 200 і обслуговуючих – 9 770. Кооперація сприятиме організації замкнутого циклу виробництва у тваринництві, рослинництві та риборицтві.

Література

1. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України № 469/97 від 19.01.2013// Відомості Верховної Ради України. – 2013.
2. Уряд схвалив нову редакцію закону про сільськогосподарську кооперацію// [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.zerno.org.ua>
3. Про кооперацію. Закон України № 1087-IV// Відомості Верховної Ради України – 2013.
4. Інформація про нове законодавство 21.01.2013// [Електронний ресурс]: -Режим доступу: www.zhit.gp.gov.ua/.../stanom_21.01.2013
5. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI// Відомості Верховної Ради України. – 2013.
6. Про затвердження Положення про Реєстр неприбуткових установ та організацій: наказ Міністерства фінансів 24.01.2013 № 37// Відомості Верховної Ради України. – 2013.
7. Парламент відновив Закон про сільськогосподарську кооперацію // [Електронний ресурс]: -Режим доступу: http://www.licasoft.com.ua/index.php/2012-05-25-22-59-57/the_news/25030-parlament-vdnoviv-zakon-pro-slskogospodarsky-kooperacu-.html
8. Сільськогосподарські кооперативи// [Електронний ресурс]: -Режим доступу: <http://problem-net.com/yuridichni-osobi/silskogospodarski-kooperativi/>